

KS. PAWEŁ GWIAZDA

Warszawa

HISTORIA I ROZWÓJ SEKCJI TEOLOGII DUCHOWOŚCI ATK W LATACH 1989-1999

I. HISTORIA POWSTANIA I ROZWOJU SEKCJI

Teologia duchowości po wiekach zależności metodologicznych, zwłaszcza od teologii moralnej, stała się samodzielną dyscypliną naukową w ścisłym tego słowa znaczeniu. Świadczy o tym między innymi stale rosnąca literatura teologiczno-duchowa, jak również powstałe w ostatnich dziesięcioleciach liczące się w świecie placówki naukowo-badawcze w zakresie duchowości.

Początkowo również i na Wydziale Teologicznym ATK Katedra Teologii Życia Wewnętrznego i Katedra Hagiografii istniały w ramach Sekcji Teologii Moralnej. Opiekunem pierwszej, wakującej, katedry był ks. prof. dr hab. Stanisław Olejnik, a kierownikiem drugiej – ks. prof. dr hab. Jerzy Bajda. W katedrach tych zasadniczo nie prowadzono badań z dziedziny teologii duchowości.

Od roku akademickiego 1982/83 wykłady zleczone z tej dyscypliny teologicznej, w pierwszej z wymienionych katedr, Rada Wydziału powierzyła ks. dr. Stanisławowi Urbańskiemu, pierwszemu w Polsce doktorowi teologii duchowości. W roku akademickim 1983/84 został on mianowany adiunktem w tejże katedrze. Na samym początku, tj. od roku akademickiego 1982/83, oprócz wykładów prowadzonych przez ks. dr. Urbańskiego, studenci uczęszczali na wykłady teologii moralnej i na wykłady z innych dyscyplin teologicznych. Ale już od roku akademickiego 1984/85 wykłady zleczone z

zakresu teologii duchowości prowadzili: dr Otto Filek OCD, dr Paweł Ogórek OCD, później ks. dr Andrzej Santorski i ks. dr Ireneusz Werbiński.

Po przeprowadzonym w 1989 roku przewodzie habilitacyjnym i po uzyskaniu przez ks. dr. hab. Stanisława Urbańskiego, pierwszego w Polsce, stopnia doktora habilitowanego z zakresu teologii duchowości, Rada Wydziału powierzyła mu kierownictwo wakującej Katedry Teologii Życia Wewnętrznego, która została przemianowana na Katedrę Teologii Życia Duchowego. Ks. doc. dr hab. Urbański tworzy Sekcję Teologii Duchowości i zostaje jej kuratorem, włączając w nią dwie katedry: Katedrę Teologii Życia Duchowego i Katedrę Hagiografii, a w roku 1997 powołuje w ramach Sekcji trzecią katedrę: Katedrę Mistyki Chrześcijańskiej (pierwszą w Polsce).

W Katedrze Teologii Życia Duchowego, pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Stanisława Urbańskiego, powstały dwie pierwsze w Polsce rozprawy habilitacyjne: ks. dr. I. Werbińskiego oraz o. dr. P. Ogórka. Dlatego w roku 1993, po zrzeczeniu się kierownictwa Katedrą Hagiografii przez ks. prof. dr. hab. Jerzego Bajdę, kierownictwo tej katedry objął ks. dr hab. Ireneusz Werbiński, który od roku akad. 1990/91 był asystentem, a od roku akad. 1991/92 – adiunktem tej katedry. W roku 1997 kierownictwo nowo powstałej Katedry Mistyki Chrześcijańskiej objął o. dr hab. Paweł Ogórek, który był najpierw asystentem (r. akad. 1991/92), a następnie adiunktem (od r. akad. 1992/93) Katedry Teologii Życia Duchowego. Od r. akad. 1998/99 wykłady zleczone w ramach Sekcji podjął też ks. dr Marek Szymula.

Od tego czasu struktura organizacyjna Sekcji Teologii Duchowości przedstawia się następująco:

a) Katedra Teologii Życia Duchowego: ks. prof. dr hab. Stanisław Urbański – kierownik, ks. dr Marek Szymula – wykłady zleczone;

b) Katedra Hagiografii: ks. dr hab. Ireneusz Werbiński (prof. ATK) – kierownik;

c) Katedra Mistyki Chrześcijańskiej: o. dr hab. Paweł Ogórek (prof. ATK) – kierownik.

Badania naukowe, prowadzone pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. S. Urbańskiego w ramach Sekcji Teologii Duchowości, związane są zarówno z przygotowaniem naukowym poszczególnych pracowników naukowych Sekcji, jak też z wymogami wytyczanymi przez samą Sekcję i jej poszczególne katedry. Prezentacja całości dorobku naukowego Sekcji w ramach tego opracowania nie jest możliwa, wymagałaby m.in. uwzględnienia wszystkich badań naukowych prowadzonych na seminariach magistersko-

-doktoranckich. Wgląd w ten dorobek mogą dać wykazy osiągnięć pracowników naukowych Sekcji, prezentowane w osobnym opracowaniu. Najogólniej można powiedzieć, że badania prowadzone przez Sekcję Teologii Duchowości ATK, mimo krótkiego czasu jej istnienia (10 lat), są prowadzone na wysokim poziomie naukowym, stanowią duży wkład w naukę polską oraz światową i cieszą się dużymi sukcesami.

Sekcja Teologii Duchowości przejawia niezwykle bogatą aktywność w organizowaniu sympozjów i udziału swych pracowników w wykładach publicznych w kraju i za granicą. Zorganizowano 10 sympozjów ogólnopolskich, poświęconych różnym zasadniczym zagadnieniom z teologii duchowości (w tym, w 1998 roku, odbyło się pierwsze ogólnopolskie sympozjum mistyki). Przybyli na nie licznie uczestnicy z całej Polski: wykładowcy teologii na uczelniach katolickich, w seminariach diecezjalnych i zakonnych, ojcowie duchowni, mistrzynie i mistrzowie nowicjatów. Pierwsze dwa sympozja zostały uwieńczone pozycją książkową pt. *W bliskości Boga* (Kraków 1986), owocem ostatniego z sympozjów jest książka pt. *Mistyka drogą zjednoczenia z Bogiem* (Warszawa 1999). Pracownicy naukowcy Sekcji biorą udział w licznych sympozjach krajowych, wygłaszając wiele odczytów. Głosili też konferencje duchowe do wszystkich stanów życia w Kościele. Sekcja Teologii Duchowości ATK utrzymuje kontakty z różnymi ośrodkami naukowymi USA, Europy Zachodniej i Wschodniej.

Jednym z owoców naukowej działalności Sekcji pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Stanisława Urbańskiego (twórcy i kuratora Sekcji) jest też kształtowanie przyszłych kadr pracowników naukowych. Ks. dr hab. I. Werbiński osiągnął już stopień naukowy doktora habilitowanego i stanowisko profesora nadzwyczajnego ATK, podobnie o. dr hab. P. Ogórek. Obie rozprawy habilitacyjne powstały w Katedrze Teologii Życia Duchowego. Absolwenci tej katedry to m.in.: ks. dr Czesław Kustra, który jest adiunktem na Wydziale Humanistyki Uniwersytetu Toruńskiego i przygotowuje rozprawę habilitacyjną, ks. dr Józef Szamocki jest ojcem duchownym i prowadzi wykłady z teologii duchowości w WSD w Toruniu. Ks. dr Piotr Głowacki był ojcem duchownym WSD we Włocławku, gdzie obecnie prowadzi wykłady z teologii duchowości; ks. dr Tomasz Trzaskawka jest ojcem duchownym w WSD w Warszawie i wyklada tam teologię duchowości. Ks. dr Marek Szymula jest ojcem duchownym w WSD w Warszawie, prowadzi tam wykłady z teologii duchowości oraz zajęcia dydaktyczne w ramach Centrum Duchowości „Honoratianum” w Zakroczymiu, a od roku akademickiego 1998/99 podejmuje wykłady zleczone na specjalizacji teologii duchowości na

Wydziale Teologicznym ATK. Ks. dr Jan Wątroba jest rektorem WSD w Częstochowie. Ks. dr P. Piasecki pełni funkcję ojca duchownego i prowadzi wykłady z teologii duchowości w WSD Oblatów w Obrze. Ks. dr K. Dyrek SJ jest mistrzem nowicjatu. Ks. lic. Dariusz Hirsch MIC jest rektorem WSD Ojców Marianów w Lublinie i tam prowadzi wykłady (przygotowuje rozprawę doktorską). Ks. lic. Józef Zielonka prowadził wykłady w WSD w Łądzie, w Instytucie Teologicznym w Częstochowie, obecnie jest dyrektorem Stowarzyszenia „Communio in Christo” w Polsce z siedzibą w Częstochowie i redaktorem czasopisma „Quo vadis Polonia” (przygotowuje pracę doktorską). Ks. lic. Andrzej Szczupał jest wykładowcą teologii duchowości i teologii moralnej w WSD w Grodnie (Białoruś), ojcem duchownym księży diecezji grodzieńskiej, dyrektorem Instytutu Katechetycznego w Grodnie (przygotowuje pracę doktorską). Ks. lic. Alojzy Oberstar (Słoweniec) jest rektorem Archidiecezjalnego Seminarium „Redemptoris Mater” w Warszawie (przygotowuje pracę doktorską). Wielu księży, wychowanków ks. prof. dr. hab. S. Urbańskiego, przygotowuje prace doktorskie pełniąc funkcje ojców duchownych w seminariach diecezjalnych i zakonnych, jednocześnie wykładając teologię duchowości (np.: ks. lic. Adam Hrabia, ks. lic. Bernard Kozłowski, ks. lic. Paweł Kozakowski). Inni wychowankowie pełnią funkcje mistrzów (ks. lic. A. Grzanka) i mistrzyń (liczne siostry zakonne) nowicjatów w swoich zgromadzeniach oraz przełożonych zgromadzeń zakonnych.

Obecnie w ramach Sekcji (w Katedrze Teologii Życia Duchowego) przygotowywane są trzy rozprawy habilitacyjne i 66 dysertacji doktorskich oraz bardzo wiele prac licencjackich i magisterskich z dziedziny teologii duchowości katolickiej. Powstały również prace licencjackie z duchowości Kościoła unickiego (ks. lic. B. Dziourach, Ukraina) oraz z duchowości Kościoła katolickiego w Słowenii (ks. lic. A. Oberstar). Pisane są prace doktorskie z teologii duchowości prawosławnej i Kościoła unickiego (dwo Ukraińców i Słoweniec). Powstała również jedna praca doktorska (ks. dr Andrzej Panasiuk) pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. S. Olejnika.

W ramach seminarium magistersko-doktoranckiego przy Katedrze hagiografii obroniono łącznie kilkanaście magisteriów (początkowo kierowanych przez ks. prof. dr. hab. S. Urbańskiego) i jedną pracę doktorską (ks. dr Lech Król). Przygotowywane są, pod kierunkiem ks. dr. hab. I. Werbińskiego, kolejne rozprawy doktorskie i magisterskie.

W ramach seminarium magistersko-doktoranckiego prowadzonego przez o. dr. hab. P. Ogórka napisano i obroniono wiele prac magisterskich oraz licencjackich. Są w przygotowaniu prace doktorskie i magisterskie.

Sekcja cieszy się wielkim zainteresowaniem i wysoką liczbą studentów na prowadzonych w jej ramach wykładach, tak specjalistycznych, jak i w ramach ogólnego toku studiów teologicznych.

II. PRACOWNICY NAUKOWI SEKCJI

a) Ks. S t a n i s ł a w U r b a ń s k i, prof. dr hab., prof. zwyczaj. ATK, Kierownik Katedry Teologii Życia Duchowego, Kurator Sekcji Teologii Duchowości.

Urodził się 12 VI 1947 r. w Kamyku k. Częstochowy. Po ukończeniu szkoły podstawowej w rodzinnej miejscowości i otrzymaniu matury w Liceum Ogólnokształcącym w Kłobucku wstępuje do Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, w którym w latach 1966-1973 odbywał studia filozoficzno-teologiczne. W latach 1967-1969 odbywa zasadniczą służbę wojskową w Szczecinie. Po powrocie z wojska kontynuuje studia filozoficzno-teologiczne w wyżej wymienionym seminarium. Równocześnie, w latach 1971-1974 studiował na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Po rocznej pracy duszpasterskiej został skierowany na studia specjalistyczne na Katolicki Uniwersytet Lubelski, gdzie studiował teologię pastoralną, moralną i duchowość. W latach 1974-1976 studiował też w Instytucie Pastoralnym KUL. W roku 1975 uzyskuje stopień magistra, a w 1979 doktorat na podstawie rozprawy pt. *Zagadnienie modlitwy w polskim piśmiennictwie teologicznym XX-lecia międzywojennego*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Waleriana Słomki. Był to pierwszy doktorat z teologii duchowości w Polsce. Po obronie doktoratu odbył podróż naukową do USA, zapoznając się ze studiami z zakresu swej dziedziny zainteresowań w Yale University, Loyola University, Notre Dame University i Catholic University of America. Habilitował się w 1989 roku na ATK na podstawie całokształtu dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. *Formacja życia duchowego w ujęciu głównych przedstawicieli Szkoły Zmartwychwstańskiej*. 29 V 1989 roku otrzymał pierwszy w Polsce tytuł doktora habilitowanego w zakresie teologii duchowości. W tym też roku otrzymał nominację na stanowisko docenta, a w 1994 roku – na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W roku 1996 otrzymał tytuł naukowy profesora, a w 1998 został mianowany przez ministra Edukacji Narodowej na stanowisko profesora zwyczajnego. Po habilitacji ponownie odbył w roku akademickim 1990/91 podróż naukową do USA. Prowadził już od roku

1980 wykłady z teologii duchowości, teologii moralnej i etyki filozoficznej w Instytucie Teologicznym w Częstochowie, na Sekcji Licencjackiej Eklezjologiczno-Mariologicznej przy PAT w Krakowie z siedzibą w Częstochowie, w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie i w Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży (1994-1996). W latach 1982-86 prowadził pierwsze wykłady z historii duchowości polskiej na KUL. Od 1982 roku rozpoczął pracę dydaktyczną na ATK, najpierw w wymiarze zajęć zleconych, a od 1983 roku w charakterze adiunkta Katedry Teologii Życia Wewnętrznego. W 1989 r. objął on kierownictwo tej Katedry, która została też wtedy przemianowana na Katedrę Teologii Życia Duchowego. Jednocześnie zorganizował Sekcję Teologii Duchowości (w której skład weszły: Katedra Teologii Życia Duchowego oraz Katedra Hagiografii) i powołał w jej ramach nową Katedrę Mistyki Chrześcijańskiej (1997 r.).

Pod jego kierunkiem, jako twórcy i organizatora Sekcji Teologii Duchowości, w Katedrze Teologii Życia Duchowego powstały dwie rozprawy habilitacyjne z zakresu teologii duchowości i 13 doktoratów. Z inspiracji i przy czynnym udziale ks. S. Urbańskiego przeprowadzono dwa dalsze przewody habilitacyjne z tej dziedziny: jeden na KUL i drugi na PWT we Wrocławiu. Dokonał też ks. S. Urbański oceny dorobku naukowego doc. dr. hab. Dominika Widera OCD, ks. dr. hab. Wojciecha Pazery, ks. dr. hab. Jerzego Lewandowskiego, dr. hab. Pawła Ogórka OCD celem ich unadzwyczajnienia, dorobku naukowego ks. prof. dr. hab. W. Kubika celem jego uzwyczajnienia, dorobku naukowego ks. dr. hab. Andrzeja F. Dziuby, profesora KUL, w celu otrzymania tytułu profesora. Napisał 6 recenzji habilitacyjnych i 33 recenzje doktorskie, kilkadziesiąt magisterskich, liczne recenzje wydawnicze.

Zorganizował w ramach kierowanej przez siebie Sekcji, w pierwszych latach (1984-1990) przy współudziale ks. prof. dr. hab. S. Olejnika, dziesięć ogólnopolskich sympozjów naukowych, w tym (1998 r.) pierwsze ogólnopolskie sympozjum dotyczące mistyki chrześcijańskiej. Powołał serie wydawnicze „Mistyka polska” i „Mistyka chrześcijańska” (prezentujące dorobek naukowy Sekcji Teologii Duchowości ATK), w której ukazały się już cztery pozycje naukowe, a pięć czeka na druk.

Ks. prof. dr. hab. Stanisław Urbański przyczynił się do powołania Sekcji Duchowości Teologów Polskich, z którą aktywnie współpracuje. Współpracuje także z zagranicznymi ośrodkami naukowymi. W latach 1984-1989 organizował comiesięczne spotkania teologów moralistów ATK i innych ośrodków teologicznych w celu, między innymi, wyodrębnienia teologii

duchowości jako samodzielnej dyscypliny teologicznej. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Wygłosił liczne referaty w Polsce i za granicą. Odbył podróże naukowe do USA, Kanady, Meksyku, Ameryki Południowej i Afryki Środkowej. Prowadzi badania nad duchowością Polonii w USA uwieńczone licznymi artykułami i wywiadami w prasie polonijnej, m.in. w „Voice of Polonia” (Kalifornia), „Duszpasterz Polski Zagranicą” (Rzym), „Biuletyn Orchard Lake” (Detroit), „Polski Naród” i „Nowe Życie” (Chicago). Za powyższe badania otrzymał dyplom uznania Kongresu Polonii Amerykańskiej i list gratulacyjny konsula RP w Los Angeles (USA).

Jest ks. prof. dr hab. S. Urbański także inicjatorem i organizatorem Studium Formacyjnego dla nauczycieli i wychowawców katolickich w Warszawie, inicjatorem i organizatorem Instytutu Badań Duchowości Zmartwychwstańczej przy Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Warszawie, współzałożycielem Instytutu Duchowości przy Sekcji „Bobolanum” Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, inicjatorem Instytutu Duchowości w Częstochowie i w Łodzi (przy Wydziale Kulturoznawstwa Uniwersytetu Łódzkiego).

Szczególnym przedmiotem jego naukowego zainteresowania jest teologia duchowości. Problematyka badań obejmuje przede wszystkim rodzimą tradycję ascetyczno-mistyczną. Na pierwsze miejsce wysuwają się badania nad 1000-letnią polską mistyką studyjną i przeżyciową, nad poznaniem doktryn i szkół mistyki, odkryciem polskich twórców teologii życia mistycznego, poznaniem polskiej mistyki przeżyciowej oraz wyprostowaniem wielu błędnych interpretacji z tej dziedziny wiedzy. Kolejnym przedmiotem naukowego zainteresowania ks. Urbańskiego jest historia polskiej teologii duchowości i szkół duchowości. Odrębny nurt badań tegoż autora w zakresie teologii duchowości stanowią współczesne zagadnienia tej dyscypliny naukowej, zagadnienia formacji życia duchowego, duchowości laikatu, kapłańskiej i zakonnej, modlitwy, kierownictwa duchowego, roli Ducha Świętego w życiu wewnętrznym człowieka. Ponadto podejmuje pionierskie tematy badawcze z dziedziny eko-teologii, publikując artykuły w opracowaniach zbiorowych i sympozjalnych (przy Instytucie Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego). W dorobku naukowym w zakresie teologii życia duchowego ujawniają się również badania nad duchowością katolików żyjących na Wschodzie oraz duchowością Kościoła wschodniego. W tym celu odbył liczne podróże naukowe do byłych krajów Związku Radzieckiego, by po raz pierwszy podjąć badania nad duchowością narodów żyjących pod władaniem ustroju komunistycznego. Prowadził też wykłady w

Seminarium Duchownym w Grodnie. W seminarium naukowym prowadzonym przez ks. S. Urbańskiego uczestniczą także studenci z krajów wschodnich (Białoruś, Litwa, Ukraina, Rosja, Kazachstan i Słowenia).

Ks. prof. Stanisław Urbański jest twórcą polskiej szkoły duchowości. Jego badania nad historią duchowości polskiej są pionierskie i nowatorskie. Odkrył polską szkołę zmartwychwstańczą (B. Jański, P. Semenenko, P. Smolikowski, M. Darowska, J. i C. Borzęckie) i szkołę honoracką (H. Koźmiński i współzałożycielki wielu zgromadzeń zakonnych). Odkrył mistykę bł. Marceliny Darowskiej, bł. Bernardy Jabłońskiej, bł. Faustyny Kowalskiej, E. Cejzik, E. Motylowskiej, jak również innych polskich nieznanymi mistyków i mistyczek. Wyodrębnił po raz pierwszy cztery okresy polskiej mistyki. Opracował metodologię teologii życia mistycznego. Wypracował własną metodę badań duchowości katolickiej w Polsce, zwłaszcza XIX wieku i okresu XX-lecia międzywojennego. Świadczą o tym jego liczne publikacje z historii duchowości polskiej i liczące się rozprawy doktorskie pisane pod jego kierunkiem, które w ocenie recenzentów uzyskały najwyższe uznanie i są wydane drukiem bądź przygotowywane do druku. Ks. prof. dr hab. S. Urbański opracował oryginalnie duchowość mistyczną okresu międzywojennego. Naukowe pozycje pióra ks. S. Urbańskiego: *Polska teologia życia mistycznego (1914-1939)* (Warszawa 1995), *Życie mistyczne błogostawionej Faustyny Kowalskiej* (Warszawa 1997) rozeszły się natychmiast w kilkutyśiecznym nakładzie i były wznawiane ze względu na wielkie zainteresowanie czytelników (ostatnia pozycja tłumaczona jest na 5 języków). Aktualnie ks. prof. dr hab. S. Urbański podejmuje szerokie badania nad mistyką polską, mistyką okresu Ojców Kościoła, mistyką szkoły nadreńskiej, mistyką Wschodu.

Jest autorem bardzo licznych (ponad 250) publikacji naukowych, popularnonaukowych i recenzji, w tym 12 książek, monografii i skryptów. Do druku złożone są cztery opracowania książkowe ks. prof. S. Urbańskiego.

Prowadzi wykłady z zakresu teologii życia duchowego, a mianowicie: historii duchowości polskiej, kontemplacji, doświadczenia mistycznego, formacji życia duchowego, kierownictwa duchowego, polskiej mistyki. Prowadzi seminaria magisterskie na ATK i w Instytucie Teologicznym w Częstochowie, w latach 1992-1996 prowadził je także w WSD w Łądzie, prowadzi również seminaria doktoranckie, rozdając 66 tematów dysertacji doktorskich. Prace doktorskie finalizują m.in. księża pracujący w Niemczech, USA, misjonarz z Afryki (Zambia).

Jest współzałożycielem i członkiem redakcji dwumiesięcznika naukowego „Zarządzanie i Edukacja”, gdzie prowadzi dział: „Myśli B. Jańskiego” oraz „Filozofia i etyka” Jest współzałożycielem i członkiem redakcji „Częstochowskich Studiów Teologicznych” oraz „Quo vadis Polonia” w Częstochowie, gdzie odpowiada za dział „Formacja duchowa” Jest współzałożycielem i członkiem redakcji miesięcznika „Emaus 2000”, prowadząc dział „Formacja zmartwychwstańcza” Współpracuje z redakcją tygodnika „Niedziela” z wydawnictwem „Regina Poloniae” w Częstochowie, z redakcją „Dialogue and Universalism” Instytutu Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego. Współpracuje z „Studies in Spirituality” w Nijmegen, Horizon (USA). Publikuje artykuły na łamach: „Studia Teologica Varsaviensia”, „Collectanea Theologica”, „Roczniki Teologiczne”, „Polonia Sacra”, „Homo Dei”, „Ateneum Kapłańskie”, „Ruch Biblijny i Liturgiczny”, „Życie Konsekrowane”, „Częstochowskie Studia Teologiczne”, „Voice of Polonia” (Kalifornia), „Niedziela”, „Zarządzanie i Edukacja”, „Nowe Życie” (Chicago), „Quo vadis Polonia” „Duszpasterz Polski Zagranicą” (Rzym), „Biuletyn Orchard Lake” (Detroit), „Biuletyn Informacyjny Akademii Teologii Katolickiej” oraz w serii wydawniczej „Homo meditans” (TN KUL).

Za swój dorobek naukowy otrzymał siedmiokrotnie nagrodę Rektora ATK oraz nagrodę naukową im. I. i F. Skowyrów (KUL).

Ks. prof. dr hab. Stanisław Urbański był w latach 1980-1984 rektorem Diecezjalnego Seminarium Duchownego w Częstochowie. Obecnie pełni następujące funkcje: Kierownik Katedry Teologii Życia Duchowego ATK, Kurator Sekcji Teologii Duchowości ATK, Prodziekan Wydziału Teologicznego ATK, Dyrektor Konwiktu księży studentów ATK, Opiekun studentów teologii duchowości ATK, członek licznych komisji uczelnianych ATK (dwie kadencje w Senacie), Kierownik duchowny i członek Zarządu Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Warszawie, Dyrektor Instytutu Badań Naukowych przy wyżej wymienionej uczelni, Dyrektor Studium Formacyjnego dla nauczycieli i wychowawców katolickich w Warszawie, Opiekun Instytutu Duchowości w Częstochowie i w Łodzi.

b) P a w e ł P l a c y d O g ó r e k OCD, dr hab., prof. nadzw. ATK, Kierownik Katedry Mistyki Chrześcijańskiej.

Paweł Placyd Ogórek, karmelita bosy, urodził się 13 I 1938 roku w Wielkiem, woj. lubelskie. Po ukończeniu szkoły podstawowej w rodzinnej miejscowości i otrzymaniu małej matury w Niższym Seminarium Duchow-

nym w Lublinie wstępuje do nowicjatu Zakonu Karmelitów Bosych w Czernej w 1954 r. Po uzyskaniu matury państwowej w Poznaniu w 1958 r., studia filozoficzno-teologiczne odbywał w Wyższym Seminarium Duchownym karmelitów bosych w Poznaniu i Krakowie. Po otrzymaniu święceń kapłańskich w 1965 r. kontynuował studia na Papieskim Wydziale Teologicznym (obecnie PAT) uzyskując w 1971 r. licencjat z teologii. Następnie studiował na ATK uzyskując w 1981 r. doktorat z teologii na podstawie rozprawy pt. *Dążenie do świętości w teologii życia wewnętrznego Tomasza Mertona*. Habilitował się w 1996 r. na ATK na podstawie całości dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. *Mistyka według T. Mertona*.

Prowadził już od 1974 r. wykłady z teologii moralnej i teologii duchowości w różnych ośrodkach kształcenia teologicznego: WSD Karmelitów, Salezjanów, Franciszkanów – w Krakowie, WSD Chrystusowców dla Polonii Zagranicznej w Poznaniu, Instytut Liturgiczny (PAT) w Krakowie, Wyższy Instytut Katechetyczny w Krakowie, Instytut Duchowości „Carmelitanum”, a od 1983 r. rozpoczął pracę dydaktyczną na ATK, najpierw w charakterze wykładowcy zajęć zleconych, a od 1991 r. w charakterze adiunkta Katedry Teologii Życia Duchowego. Po habilitacji otrzymał nominację na kierownika nowo powstałej na ATK Katedry Mistyki Chrześcijańskiej.

Współpracuje z Sekcją Duchowości Teologów Polskich. Jest także członkiem (od 1982 r.) Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Był współorganizatorem kilku sympozjów z teologii duchowości w ATK, a także na KUL i PAT. Z tego zakresu wygłosił kilkanaście referatów na krajowych sympozjach naukowych. W wystąpieniach zagranicznych o charakterze *invited speakers* ważne miejsce zajmuje od kilku lat miesięczny pobyt (w każdy sierpień od 1989 do 1997 r.) w Hagenberg n. Linz an Donau in Oberösterreich mit Seelsorgetätigkeit mit beamtliche Einladung Bischöftliche Ordinariat in Linz.

Szczególnym przedmiotem naukowego zainteresowania jest teologia duchowości. Na linii zagadnień z zakresu tematyki dotyczącej duchowości chrześcijańskiej na pierwsze miejsce wysuwa się zagadnienie modlitwy rozpatrywanej w szerokim kontekście życia duchowego jako funkcji całości życia nadprzyrodzonego oraz jako szczególny wyraz wewnętrznej prawdy chrześcijanina. Znamiennym przedmiotem naukowego zainteresowania o. Ogórka jest dziedzina kierownictwa duchowego, czego wyrazem są publikacje o tej tematyce. W dorobku naukowym w zakresie teologii życia

duchowego ujawniają się również bardzo wyraźnie badania nad doktryną czołowych twórców teologii życia duchowego, zarówno polskich, jak i obcych. Odrębny nurt badań tegoż autora w zakresie teologii duchowości stanowią zagadnienia z dziedziny teologii mistycznej, które były przedmiotem jego rozprawy habilitacyjnej oraz innych mniejszych publikacji, jak wreszcie zagadnienia aktualnego pierwszorzędного przedmiotu badań naukowych, którym jest teologia mistyczna Mistrza Eckharta. Drugi, obok teologii duchowości, odrębny i obszerny nurt publikacji naukowych stanowią zagadnienia z zakresu teologii moralnej, co znalazło swój wyraz w samodzielnych opracowaniach książkowych (skrypty), jak również w licznych artykułach poświęconych problemom eutanazji, obrony życia ludzkiego, eksperymentów medycznych i godziwości wojny.

Jest autorem ponad 60 publikacji, w tym 8 książkowych. Napisał 5 recenzji prac doktorskich.

Prowadzi wykłady z zakresu teologii życia duchowego: kierownictwa duchowego, wybranych mistrzów życia duchowego, mistyki chrześcijańskiej, duchowości liturgicznej oraz wykłady z teologii moralnej: z zakresu teologii moralnej ogólnej oraz teologii moralnej szczegółowej. Prowadzi również seminaria magisterskie. Pod jego kierunkiem powstało 12 prac magisterskich na ATK, Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu, Wyższym Instytucie Katechetycznym w Krakowie.

Współpracuje z redakcjami czasopism krajowych: „Homo Dei”, „Communio”, „Studia Theologica Varsaviensia”, „Zeszyty Karmelitańskie”, „Karmel”, „Przewodnik Katolicki”, „Niedziela”

c) Ks. I r e n e u s z W e r b i ń s k i, dr hab., prof. nadzw. ATK, Kierownik Katedry Hagiografii.

Urodził się 25 III 1949 r. w Przespolewie Pańskim k. Kalisza. Maturę zdobył w 1968 r. w Kaliszu. Wyższe Seminarium Duchowne ukończył we Włocławku w roku 1974. Cztery lata pracował jako wikariusz. W 1978 r. uzyskał tytuł magistra na KUL, w roku następnym licencjat na Prymasowskim Instytucie Życia Wewnętrznego w Warszawie. W latach 1978-1980 odbył studia doktoranckie na KUL. W r. 1980 uzyskał doktorat na podstawie rozprawy pt. *Zagadnienie doskonałości chrześcijańskiej w polskiej literaturze teologicznej w latach 1918-1939*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. W. Słomki. W latach 1980-1984 pracował jako wikariusz w diecezji włocławskiej. W roku 1986 uzyskał dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej w zakresie psychologii na ATK. Od 1990 roku pracuje na ATK

jako asystent, potem adiunkt Katedry Hagiografii, wreszcie jako kierownik tejże Katedry. W 1993 roku uzyskuje stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pt. *Świętość w świetle dekretów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych po Soborze Watykańskim II*. W 1995 roku zostaje mianowany na stanowisko prof. nadzwyczajnego.

Zainteresowania naukowe ks. dr. hab. I. Werbińskiego koncentrują się wokół zagadnienia świętości. W świetle najnowszych wskazań Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych autor podejmuje takie zagadnienia, jak: przedmiot hagiografii, badanie osobowości świętych, świętość przedstawiana przez Kościół a obraz świętości funkcjonujący w świadomości wiernych.

Jest autorem ok. 60 publikacji, w tym autorem jednej książki oraz współautorem innej. Jest promotorem jednej pracy doktorskiej oraz wielu prac magisterskich, recenzentem w jednym przewodzie habilitacyjnym i autorem 9 recenzji prac doktorskich.

d) Ks. dr M a r e k S z y m u l a, ojciec duchowny Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie.

Marek Szymula urodził się 20 I 1961 roku w Warszawie. W roku 1976 po ukończeniu szkoły podstawowej w Otwocku rozpoczął naukę w Technikum Nukleonicznym w tej samej miejscowości, które ukończył w roku 1981 uzyskując tytuł Technika Elektroniki Jądrowej. Tegoż roku rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie. Tytuł magistra teologii uzyskał w roku 1988 na podstawie dysertacji pt. *Duchowość kapłańska w nauczaniu papieża Pawła VI*, napisanej na seminarium teologii duchowości Akademickiego Studium Teologii Katolickiej w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie pod kierunkiem ks. dr. Leszka Slipka. W roku 1989 rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie, gdzie zaliczył trzy lata studiów o kierunku biblijno-pastoralnym. W latach 1990-1992 odbył dwuletnie studia specjalistyczne z zakresu teologii duchowości uwieńczone złożeniem egzaminu licencjackiego. W roku akademickim 1992/93 ukończył kurs doktorancki z zakresu teologii duchowości na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie. Tytuł doktora teologii uzyskał na podstawie dysertacji pt. *Duchowość zakonna według pism bł. Honorata Koźmińskiego* napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Stanisława Urbańskiego na seminarium teologii duchowości Wydziału Teologicznego ATK w roku 1998.

Od roku 1993 jest członkiem Sekcji Duchowości Teologów Polskich. W tymże roku został wykładowcą i duszpasterzem Archidiecezjalnego Kole-

gium Teologicznego w Warszawie. W ramach zajęć dydaktycznych podjął wykłady z zakresu teologii duchowości, patrologii oraz teologii moralnej szczegółowej.

Od roku 1995 pełni obowiązki ojca duchownego w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie. Wraz z nominacją na pracownika Seminarium Duchownego zostały mu zlecone wykłady z zakresu teologii duchowości dla alumnów i osób świeckich studiujących na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie. Od tegoż roku należy do Sekcji Ojców Duchownych Wyższych Seminariów Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych.

Od 1996 roku współpracuje ze Stowarzyszeniem Chrześcijańskich Dzieł Wychowania, biorąc udział w programie Projektu Odbudowy Struktur Wychowawczych. Jest również współpracownikiem Stowarzyszenia Psychologów Chrześcijańskich, prowadząc zajęcia dydaktyczne z zakresu teologii duchowości.

W roku 1997 ukończył dwuletni kurs Szkoły Formacji Ojców Duchownych Seminariów Diecezjalnych i Zakonnych, organizowany pod patronatem Komisji ds. Duchowieństwa przy Episkopacie Polski. Od tegoż roku jest członkiem Warszawskiego Towarzystwa Teologicznego oraz czynnym uczestnikiem naukowych spotkań Wspólnot Honorackich Warszawy i okolic organizowanych przez Zakon Braci Mniejszych Kapucynów w Warszawie. Od 1998 roku jest współpracownikiem Centrum Duchowości „Honoratianum” w Zakroczymiu, gdzie podejmuje zajęcia dydaktyczne w ramach Studium Duchowości Honorackiej. Od roku akademickiego 1998/99 prowadzi wykłady zlecone na Sekcji Teologii Duchowości na Wydziale Teologicznym ATK.

Szczególnym przedmiotem naukowego zainteresowania ks. dr. M. Szymuli jest teologia duchowości. Problematyka badań obejmuje przede wszystkim zagadnienia związane z duchowością kapłańską, zakonną i laikatu. Wyrazem tych zainteresowań są naukowe publikacje z zakresu duchowości kapłańskiej, z zakresu duchowości zakonnej. Kolejny nurt badań stanowi problematyka szkół duchowości chrześcijańskiej (w tym zakresie prowadzona jest dydaktyka). Jako drugi, obok teologii duchowości, odrębny nurt badań stanowią zagadnienia związane z teologią moralną i patrologią (opracowany skrypt). Trzecim nurtem badań objęta jest dziedzina katechetyczna, wyrazem tych zainteresowań jest współautorstwo książki poświęconej tematowi rekolencji dla dzieci i młodzieży.